

LJUBLJANSKI DOGOVOR

URBANA AGENDA EU – NASLEDNJA GENERACIJA

NEFORMALNO SREČANJE MINISTROV EU,
PRISTOJNIH ZA URBANI RAZVOJ

26. NOVEMBRA 2021

LJUBLJANSKI DOGOVOR

NEFORMALNO SREČANJE MINISTROV EU,
PRISTOJNIH ZA URBANI RAZVOJ

26. NOVEMBERA 2021

P R E A M B U L A

Ministri EU, pristojni za urbani razvoj, smo se 26. novembra 2021 zbrali na neformalnem srečanju ministrov na Brdu pri Kranju v Sloveniji. Sestanka so se udeležili tudi evropska komisarka za regionalno politiko in predstavniki Evropskega parlamenta, Evropskega odbora regij, Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, Evropske investicijske banke, mreže Eurocities, Sveta evropskih občin in regij ter predstavniki Norveške in Švice in več opazovalcev.

Današnji globalni izzivi so zapleteni in prepleteni ter zahtevajo večstopenjski in večsektorski odziv, ki združuje urbane in teritorialne posege. V času sprememb se v mestih pojavljajo in uporabljajo območjem prilagojeni pristopi, osredotočeni na državljane. Naj gre za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, boj proti izgubi biotske raznovrstnosti ali obvladovanje zdravstvenih kriz, kot je trenutna pandemija: pravično okrevanje mora temeljiti na zelenem in digitalnem prehodu. Številna mesta vodijo ta proces sprememb in sledijo načelom pravičnih, zelenih in produktivnih mest. Nova leipziška listina upravičeno poudarja sposobnost mest za preoblikovanje za skupno dobro. Nacionalne urbane politike, razvite v tesnem sodelovanju z mestnimi oblastmi in drugimi deležniki na regionalni in lokalni ravni, lahko precej prispevajo k izvajanju Nove leipziške listine in urbane agende EU ter s tem poskrbijo za izboljšanje kakovosti življenja vseh evropskih državljanov.

V Evropi je značilen primer sodelovanja na področju urbanega razvoja: cilj doseganja podnebne nevtralnosti do leta 2050 zahteva večstopenjski pristop k razvoju mest, ki vključuje številne deležnike. Po desetletjih neformalnega medvladnega sodelovanja na področju urbanega razvoja se je z Dogovorom iz Amsterdama vzpostavila urbana agenda EU (v nadaljnjem besedilu: UAEU), s katero se je začelo novo obdobje. Mesta različnih velikosti so bila prvič predmet pobude, katere cilj je bil najti skupne rešitve ob neposrednem dialogu z državami članicami EU, Evropsko komisijo in drugimi deležniki. V zvezi s tem je zelo dobrodošla priložnost, da se ta pristop razvije v sodelovanju z različnimi pobudami, kot je nova misija programa Obzorje Evropa za 100 podnebno nevtralnih mest do leta 2030.

UAEU je v urbano politiko in prakso uvedla nove delovne metode. Deležniki v mestih jo obravnavajo kot izjemno izkušnjo upravljanja na več ravneh, ki je mestom omogočila, da razložijo učinke in izzive, s katerimi se soočajo na terenu, poudarijo vsakodnevne ovire pri izvajanju in priporočijo jasne ukrepe za izboljšanje predpisov, financiranja in izmenjave znanja. UAEU pa hkrati prehaja v novo fazo. Kot je bilo dogovorjeno med nemškim predsedovanjem v okviru sprejema Nove leipziške listine in njenega dokumenta 'Izvajanje Nove leipziške listine z upravljanjem na več ravneh' (v nadaljnjem besedilu: izvedbeni dokument), je naš skupni cilj, da postane UAEU še vplivnejša in učinkovitejša.

S to izjavo izražamo politično podporo za nadaljevanje in nadaljnji razvoj UAEU ob popolnem spoštovanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter priznavamo prizadevanja in zaveze vseh vpletenih strani za spodbujanje urbane razsežnosti sektorskih politik za celosten in trajnosten razvoj evropskih mest vseh velikosti.

MINISTRI, PRISTOJNI ZA URBANI RAZVOJ:

1. **ponovno potrjujemo** pomen Dogovora iz Amsterdama, s katerim je bila vzpostavljena UAEU in omogočeno tesnejše sodelovanje več deležnikov na več ravneh glede vprašanj v zvezi z razvojem mest v EU. Prispevek evropskih mest in regij k oblikovanju politike EU se krepi z neposrednim dialogom z državami članicami EU in Evropsko komisijo;
2. **ponovno prepoznamo** Bukareško deklaracijo, ki poudarja zavezanost držav članic EU nadaljevanju, izvajanju in izboljšanju UAEU;
3. **priznavamo** Novo leipziško listino z njenim sklopom načel in izvedbenim dokumentom ter jo razumemo kot ključen strateški referenčni okvir UAEU skladno z njenim namenom krepitve urbane razsežnosti politik EU;
4. **priznavamo** Teritorialno agendo 2030 kot pomemben politični okvir za spodbujanje teritorialne kohezije, ki poudarja pomembnost vseh krajev in območjem prilagojenih pristopov za kakovost življenja in skladen razvoj;
5. **poudarjamo** pomen sklepov Sveta o urbanem in teritorialnem razvoju, ki jih je Svet odobril 14. decembra 2020;
6. **prepoznamo** cilje trajnostnega razvoja ZN, Nove urbane agende (Habitat III) in drugih globalnih razvojnih dokumentov, ki poudarjajo vlogo mest za boljšo in trajnostno prihodnost;
7. **poudarjamo** pomen mest vseh velikosti, vključno z malimi in srednje velikimi mesti ter mesti, ki se soočajo z izzivi ogroženih območij pri doseganju skupnega interesa vseh državljanov tako, da infrastrukturo, storitve in dobrine približajo vsem;
8. **prepoznamo** evropska mesta in regije vseh velikosti kot odločilno gonilno silo za prihodnost Evrope in njihovo dejavno vlogo pri izvajanju prednostnih politik in doseganju ciljev, ki so med drugim postavljeni v evropskem zelenem dogovoru, evropski digitalni strategiji, evropskem stebru socialnih pravic, valu prenove, pobudi novi evropski Bauhaus, mehanizmu za okrevanje in odpornost Next Generation EU, kohezijski politiki, misiji programa Obzorje Evropa za 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do leta 2030 in dolgoročni viziji za podeželska območja. Priznavamo opravljeno delo in prispevke mestnih oblasti k UAEU;
9. **ponovno potrjujemo** 14 prednostnih tem, določenih v Dogovoru iz Amsterdama in Bukareški deklaraciji, kot utrjen tematski okvir, na katerem temelji UAEU. Medtem ko obstoječe prednostne teme vključujejo dodatne možnosti za obravnavo v prihodnosti, je UAEU mogoče okrepiti z novimi prednostnimi temami skladno z novimi izzivi, prednostnimi nalogami in potrebami, ki jih opredelijo mesta in regije;
10. **priznavamo** participativen proces upravljanja UAEU na več ravneh, delo 14 tematskih partnerstev (v nadaljnjem besedilu: partnerstev) UAEU in njihov pozitiven vpliv na izboljšanje predpisov, prepoznavanje možnosti financiranja in izboljšanje znanja o urbanih območjih na vseh ravneh;
11. **prepoznamo** pomen spodbujanja oblikovanja in krepitve nacionalnih in regionalnih urbanih politik, med drugim kot sredstva za krepitev urbane razsežnosti sektorskih politik ter krepitev političnega dialoga in večstopenjskega sodelovanja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Posebno pozornost namenjamo načrtom za okrevanje po covidu-19, programom evropske kohezijske politike in njihovim zmožnostim za preoblikovanje evropskih mest v bolj pravična, zelena in produktivna okolja za vse državljane;

12. **prepoznamo** delo, ki ga je opravila Evropska komisija pri podpori partnerstev UAEU, spremljanju izvajanja in rezultatov UAEU ter prizadevanju za vključitev urbane razsežnosti in priporočil partnerstev v politike in programe na ravni EU;
13. **priznavamo** vlogo in delo številnih mest in njihovih predstavniških organizacij Eurocities, Sveta evropskih občin in regij ter Evropskega odbora regij pri razvoju in napredku procesa UAEU;
14. **prepoznamo** vlogo Evropskega parlamenta, Evropske investicijske banke in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora pri podpori in pospeševanju procesa UAEU;
15. **priznavamo** opravljeno delo in vključenost drugih ustreznih akterjev v proces UAEU, zlasti programa URBACT, Evropske mreže urbanističnega znanja (EUKN), Skupne programske pobude Urbana Evropa, Evropskega omrežja za opazovanje prostorskega razvoja (ESPON), pobude Inovativni ukrepi v mestih (UIA), Evropskega sveta prostorskih načrtovalcev (ECTP) in drugih deležnikov;
16. **soglašamo** s prizadevanji preteklih predsedovanj za spodbujanje sodelovanja na več ravneh in z njihovimi prizadevanji za vodenje vključujočega in odprtega dialoga za boljšo prihodnost vseh evropskih mest.

**MINISTRI, PRISTOJNI ZA URBANI RAZVOJ,
SE STRINJAMO S SLEDEČIM:**

17. **Dogovor iz Amsterdama** ostaja veljaven in bo ostal operativni okvir UAEU, medtem ko bo strateški okvir usklajen z Novo leipziško listino.
18. **Večletni delovni program**, ki je priložen tej izjavi, zagotavlja okvir za načrtovanje, izvajanje in spremljanje UAEU v obdobju 2022–2026. Generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, so vabljeni, da po potrebi predlagajo spremembe, ki jih odobrijo ministri, pristojni za urbani razvoj, že pred letom 2026.
19. Na osnovi Dogovora iz Amsterdama in izvedbenega dokumenta Nove leipziške listine ostajajo **trije stebri** – boljše pravno urejanje, boljše financiranje in boljše znanje – osrednji poudarek UAEU. Te tri stebre razumemo kot osrednji cilj UAEU za krepitev urbane razsežnosti v politikah.
20. **Steber boljšega pravnega urejanja** bo okrepljen za boljšo uskladitev prednostnih nalog UAEU z regulativnim okoljem in političnimi cikli EU, da se zagotovi učinkovite in pravočasne ukrepe ter vzpostavi tesne povezave z agendo za boljše pravno urejanje.
21. Za krepitev **stebra boljšega financiranja** bo UAEU prispevala k izboljšanju znanja mestnih oblasti glede boljšega dostopa, poenostavitve, upravljanja in združevanja različnih virov financiranja, uporabe različnih finančnih instrumentov in pogojev ter odpravljanja ovir pri pripravi in izvajanju projektov.
22. **Steber boljšega znanja** bo še naprej pomemben dejavnik pri izmenjavi znanja in izkušenj mestnih oblasti za vodenje učinkovitih urbanih politik, ki temeljijo na dokazih in so prilagojene območjem, tudi ob upoštevanju vidikov upravljanja. Prispeval bo k ozaveščanju oblikovalcev politik EU o izzivih, s katerimi se srečujejo mestne oblasti.

23. Na obstoječ seznam **prednostnih tem UAEU dodajamo naslednje teme:**

- mesta enakosti,
- hrana,
- ozelenitev mest,
- trajnostni turizem.

24. Prednostne teme UAEU je treba pregledati leta 2023. Nov pristop je mogoče preizkusiti kot podporo raziskovalnemu procesu za pregled prednostnih tem z njihovim **povezovanjem** z načeli Nove leipziške listine, prednostnimi nalogami politike EU, delom prejšnjih partnerstev, globalnimi agendami, drugimi porajajočimi se trendi urbane politike, pobudami in potrebami mest.

25. **Presečna vprašanja** bodo še naprej vključena v dejavnosti prihodnjih oblik večstopenjskega sodelovanja UAEU in bi se morala bolje odražati v njihovem delu. Seznam iz Dogovora iz Amsterdama bo pregledan skladno z načeli dobrega upravljanja mest, ki izhajajo iz Nove leipziške listine, ter politik in prednostnih nalog EU sočasno s pregledom prednostnih tem.

26. **Partnerstva** ostajajo ključni mehanizem izvajanja UAEU, kot je določeno v Dogovoru iz Amsterdama. Način dela partnerstva bo izboljšana in bo omogočila uporabo pragmatičnega in učinkovitega pristopa, usmerjenega v rezultate, katerega cilj bo povečati učinek prihodnjih rezultatov UAEU. Prožnost pri delu in odločanju partnerstev je treba zagotoviti skladno z duhom UAEU.

27. Kadar je potreben bolj podroben in ciljno usmerjen pristop in ko urbana tema zahteva hitrejšo izvedbo, ciljno usmerjen ali hiter odziv, je mogoče en steber, prednostno nalogo ali porajajoče se vprašanje obravnavati ob uporabi **drugih oblik večstopenjskega sodelovanja, ki vključuje več deležnikov.**

V tem pogledu pozdravljamo pobudo partnerstev, njihovih članov in drugih deležnikov, da preizkušajo metode in oblike skladno z operativnim okvirom za sodelovanje v večletnem delovnem programu. Vabimo jih, da o svojih raziskavah poročajo skupini za urbani razvoj in generalnim direktorjem, pristojnim za urbani razvoj.

28. Partnerstva naslednje generacije in druge oblike sodelovanja **bodo temeljile** na priporočilih, znanju, strokovnem znanju in izkušnjah, pridobljenih v prvi generaciji partnerstev, kadar koli je to mogoče in ustrezno. Partnerji iz prve generacije partnerstev so vabljeni, da s svojim dejavnim sodelovanjem podprejo prihodnje večstopenjsko sodelovanje več deležnikov v okviru UAEU.

29. V okviru UAEU se bo ohranilo **prostovoljno, prožno in k dejanjem usmerjeno** večstopenjsko sodelovanje **od spodaj navzgor**, kot je določeno v Dogovoru iz Amsterdama.

30. Vsi deležniki bodo v okviru svojih pristojnosti in zmogljivosti raziskali različne možnosti za dodelitev sredstev UAEU, kot je določeno v večletnem delovnem programu ter ob upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Evropska komisija in države članice EU so povabljene, da **podprejo delo in vključevanje mestnih oblasti** v proces UAEU, partnerstva in druge oblike sodelovanja, vključno z malimi in srednje velikimi mesti, skladno z razpoložljivimi sredstvi.

31. Ključno je, da proces UAEU ostane dejaven z nadaljevanjem večstopenjskega sodelovanja z **naslednjo generacijo** partnerstev in drugimi oblikami sodelovanja.

Zato se bo leta 2022 začel postopek vzpostavitve prvega sklopa pilotnih partnerstev ob naslednjih temah:

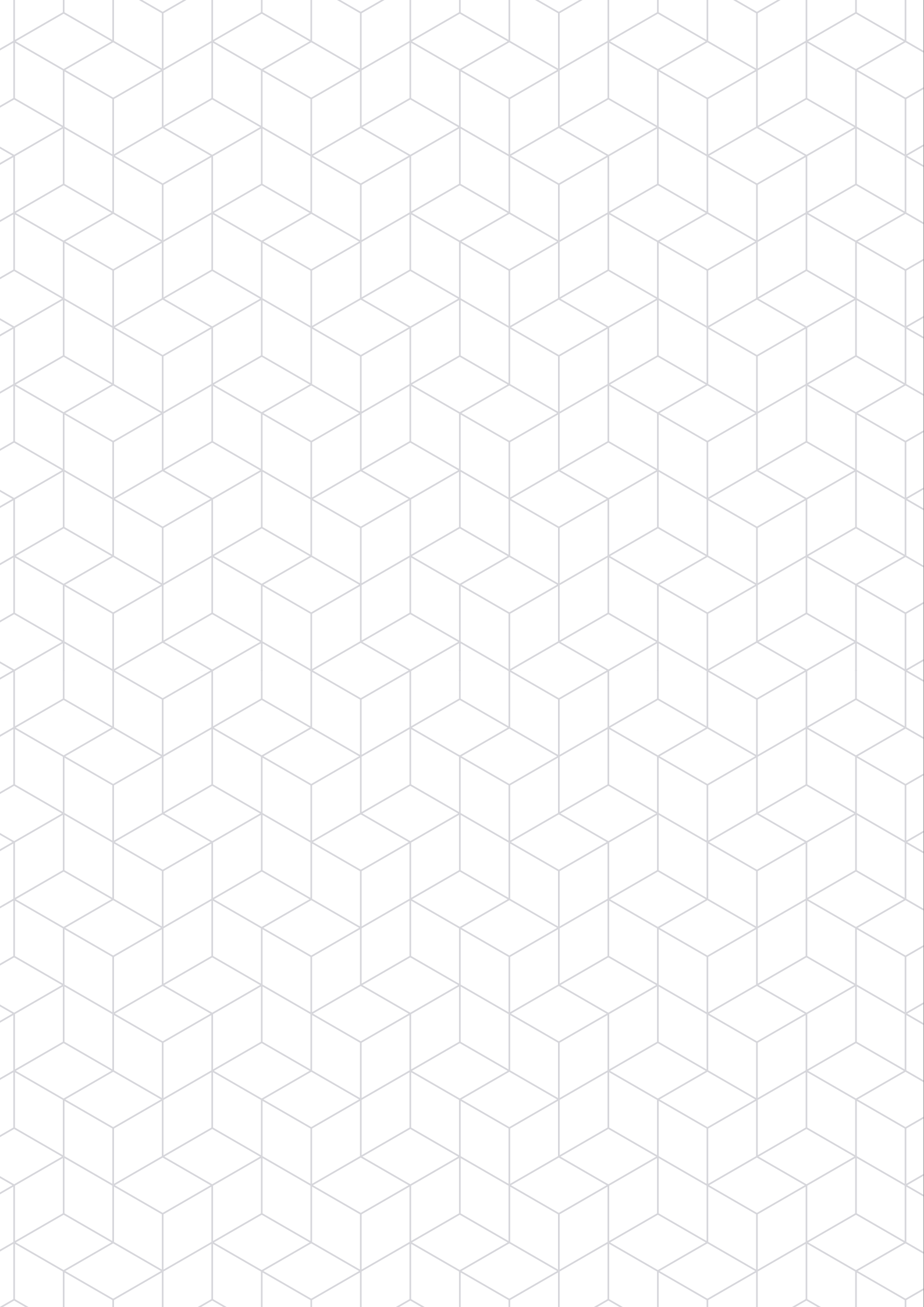
- ozelenitev mest,
- trajnostni turizem.

Postopek predhodne ocene bo opravljen leta 2022 kot poskusni postopek, ki mu bo sledil javni poziv.

32. UAEU bo ohranila povezavo v okviru **medvladnega sodelovanja na področju urbanega razvoja** s poudarkom na zagotavljanju skladnosti in strateške usklajenosti z Novo leipziško listino, urbanimi in teritorialnimi politikami v EU ter globalnimi razvojnimi agendami in cilji. Medvladno sodelovanje bo spodbujalo tudi izmenjavo izkušenj in razprave o nujnih zadevah, kar bo prispevalo k splošni vseevropski razpravi o urbanem razvoju.

Nacionalne in regionalne urbane politike, razvite v duhu vključevanja in sodelovanja, lahko pomembno prispevajo k izvajanju Nove leipziške listine in UAEU.

33. V glavni strukturi **upravljanja** UAEU bodo ostali generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, ki bodo še naprej usklajevali, potrjevali in odločali o dejavnostih UAEU. Skupina za urbani razvoj bo ostala spremljevalni in svetovalni organ generalnih direktorjev, pristojnih za urbani razvoj, ter bo prevzela operativno vodenje UAEU. Tehnična pripravljalna skupina urbane agende bo nadaljevala svoje delo kot podporna struktura skupini za urbani razvoj in generalnim direktorjem, pristojnim za urbani razvoj.
34. Komisija bo še naprej **podpirala** UAEU prek evropske pobude za mesta. S pobudo bo zagotovljena tudi namenska podpora medvladnemu sodelovanju v obliki, ki ima dodano vrednost za EU in je pomembna tako za UAEU kot za evropsko pobudo za mesta.
35. **Priporočila in ključna sporočila** partnerstev ali drugih oblik sodelovanja v okviru UAEU bodo redno obravnavana na srečanjih skupine za urbani razvoj in generalnih direktorjev, pristojnih za urbani razvoj, vsaj enkrat med predsedovanjem tria predsedstev. Po potrebi se o teh sporočilih razpravlja tudi na višji ravni, če je le mogoče, v okviru obstoječih forumov.
36. Še naprej je treba spodbujati in podpirati **male in srednje velike** mestne oblasti pri njihovem vključevanju v procese UAEU in pri sodelovanju na več ravneh.
37. Proces UAEU bi si moral v prihodnje prizadevati, da se **doseže** čim širši krog mest in deležnikov. Naslednja predsedstva in Evropsko komisijo pozivamo, da v naslednjih dveh letih razpravljajo o obveščanju o procesu UAEU in njegovem razširjanju.
38. **Nacionalne kontaktne točke** lahko pomagajo pri dejavnostih obveščanja o UAEU, njenega razširjanja in vključevanja ter podpirajo njen večji domet. Skladno z načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter ob upoštevanju upravnih ureditev in porazdelitve pristojnosti v vsaki državi članici EU bi morala opredelitev in vzpostavitev nacionalnih kontaktnih točk temeljiti na individualni odločitvi zadevne države članice.
39. Povezave med UAEU in **Teritorialno agendo 2030** bodo dodatno raziskane in okrepljene, da se zagotovi uravnotežen razvoj evropskega prostora in prispeva h kakovosti življenja vseh državljanov. Trii predsedstva so povabljeni, da v svojih programih načrtujejo vsaj eno skupno sejo o UAEU in Teritorialni agendi 2030.
40. Naslednja predsedstva in Evropska komisija so povabljeni, da **skupaj** usmerjajo in podpirajo proces UAEU ter sodelovanje na več ravneh skladno z večletnim delovnim programom in v okviru načel Nove leipziške listine.

VEČLETNI DELOVNI PROGRAM

**ZA URBANO AGENDO EU –
NASLEDNJA GENERACIJA**

NEFORMALNO SREČANJE MINISTROV EU,
PRISTOJNIH ZA URBANI RAZVOJ

26. NOVEMBRA 2021

UVOD

OD DOGOVORA IZ AMSTERDAMA DO LJUBLJANSKEGA DOGOVORA

Delovni program urbane agende EU podrobno opisuje operativni okvir urbane agende EU (v nadaljnjem besedilu: UAEU): način dela, konkretne ukrepe in teme UAEU. Podpira Dogovor iz Amsterdama iz leta 2016 za obdobje 2016–2021.

Nova leipziška listina in njen izvedbeni dokument ponovno potrjujeta Dogovor iz Amsterdama ter pozivata k nadaljevanju sodelovanja, usklajenosti in neprekinjenosti znotraj programov tria predsedstev in med njimi. Večletni delovni program je bil zato pripravljen za obdobje 2022–2026 in zagotavlja okvir za načrtovanje, izvajanje in spremljanje UAEU. Generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, lahko po potrebi predlagajo spremembe, ki jih odobrijo ministri, pristojni za urbani razvoj, že pred letom 2026.

TRIJE STEBRI UAEU

Za okrepitev vpliva UAEU na ravni EU bi morala biti UAEU bolj povezana z oblikovanjem programa EU in politik ter zakonodajnimi procesi na različnih ravneh. Kadar je to primerno, bi bilo treba na priložnostni osnovi izvajati povezave z obstoječimi pobudami EU, na primer predstaviti vidik mest v platformi Fit for Future, spodbujati mesta, da se pridružijo misiji programa Obzorje Evropa za 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do leta 2030, ter omogočiti dejavno sodelovanje med partnerstvi in regionalnimi središči Evropskega odbora regij.

Sodelovanje ustreznih sektorskih generalnih direktoriatov (v nadaljnjem besedilu: GD) Evropske komisije ter nacionalnih ali regionalnih ministrstev je ključno in bi ga bilo treba zagotoviti z njihovim vključevanjem v vzpostavitev in delo partnerstev ter drugih oblik sodelovanja že od samega začetka.

Sistematično in zgodnje vključevanje Evropske investicijske banke, Evropskega parlamenta in drugih deležnikov v prihodnjih partnerstvih ali drugih oblikah sodelovanja bo dodatno okrepilo UAEU.

Priporoča se, da se v sklopu partnerstev obravnavajo vsi trije stebri, medtem ko se pri osredotočanju samo na izbrane stebre uporabijo druge oblike sodelovanja. Generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, se lahko odločijo tudi drugače.

KREPITEV STEBRA BOLJŠEGA PRAVNEGA UREJANJA

Poznavanje in ozaveščenost o oblikovanju politik in zakonodajnih procesih EU bo obravnavano podrobneje za krepitev stebra boljšega pravnega urejanja, pri čemer se bodo uporabljali tudi rezultati pobude za boljše pravno urejanje. Steber boljšega pravnega urejanja bo hkrati dopolnjen z izboljšanjem znanja oblikovalcev politik in drugih deležnikov o urbanih izzivih in teritorialnih posebnostih prek stebra boljšega znanja.

S predhodno oceno, opravljeno pred začetkom dela partnerstev, bodo ugotovljene morebitne povezave s ciklom politik EU, kar bo partnerstvom in drugim oblikam sodelovanja pomagalo, da:

- a. sodelujejo in prispevajo k sedanjim političnim procesom in posvetovanjem o zakonodaji EU, ki so pomembna za prednostne teme UAEU;
- b. prispevajo k sedanjim in prihodnjim prednostnim nalogam politike EU.

Za zgodnjo in neformalno izmenjavo mnenj o regulativnih vprašanjih pri uresničevanju preprostejših in boljših zakonov EU si je treba prizadevati za vključenost ustreznih GD Evropske komisije v partnerstvih ali drugih oblikah sodelovanja.

Priporoča se, da partnerstva in druge oblike sodelovanja izkoristijo razpoložljive priložnosti za povratne informacije iz EU, kot so javna posvetovanja, da bi Evropski komisiji in širši javnosti predstavili svoja stališča o politikah in zakonodaji EU.

..... ■

MALA IN SREDNJE VELIKA MESTA

Za spodbujanje sodelovanja malih in srednje velikih mestnih oblasti v procesih UAEU in pri sodelovanju na več ravneh:

- a. bi morala partnerstva ali druge oblike sodelovanja po potrebi upoštevati izzive malih in srednje velikih mest;
- b. bi morale države članice EU še naprej spodbujati sodelovanje nacionalnih združenj, ki predstavljajo lokalne in regionalne oblasti;
- c. se lahko nacionalna združenja, ki zastopajo lokalne oblasti, vključijo tudi za spodbujanje dosega malih in srednje velikih mest na nacionalni ali regionalni ravni;
- d. bi morala merila za izbiro partnerjev motivirati in spodbujati male in srednje velike mestne oblasti, da se vključijo v večstopenjsko sodelovanja UAEU;
- e. bi lahko prihodnja večstopenjska sodelovanja UAEU posebej obravnavala izzive, s katerimi se soočajo mala in srednje velika mesta.

Za podporo sodelovanja malih in srednje velikih mestnih oblasti v dejavnostih UAEU:

- a. lahko mentorska mesta, ki so bila vključena v prva partnerstva, zagotavljajo pristočno pomoč pri spremljanju malih in srednje velikih mest v procesu;
- b. lahko Evropski odbor regij, Svet evropskih občin in regij, mreži Eurocities in Eurotowns delujejo kot mentorske organizacije pri vključevanju mest z manj sredstvi in strokovnega znanja;
- c. je mogoče z uporabo digitalnih orodij zmanjšati potne stroške, na primer del sestankov partnerstev ali drugih oblik sodelovanja, bi lahko zamenjali spletni sestanki;
- d. na osnovi razpoložljivih virov bi morale Evropska komisija in države članice EU, kjer je to mogoče, omogočiti dodatno podporo malim in srednje velikim mestom (na primer pri potnih stroških, premagovanju jezikovnih ovir, dejavnostih ozaveščanja).

1.

UPRAVLJANJE URBANE AGENDE EU

I / URESNIČEVANJE UAEU

Strani, vključene v UAEU, so povabljene, da še naprej prispevajo in podpirajo proces in dejavnosti UAEU skladno s svojimi zavezami, pristojnostmi in zmogljivostmi. Cilj strateških usmeritev bi moralo biti osredotočanje na učinkovito izvajanje upravljanja UAEU, vključno s stalnim preverjanjem procesa skladno s prednostnimi nalogami razvoja mest, določenimi v Novi leipziški listini, prednostnimi nalogami politike EU, zlasti v kohezijski politiki, in z globalnimi cilji z jasno mestno razsežnostjo.

V oporo evropskim, nacionalnim in mestnim voditeljem pri opredelitvi nadaljnjega razvoja UAEU glede skupne odgovornosti in ukrepov bo predvidoma vsaki dve leti organiziran forum CITIES. Na tem dogodku bodo združene vse ravni upravljanja in predstavljene številne priložnosti za razpravo o trajnostnem urbanem razvoju, zato je pomemben mejnik za komuniciranje o UAEU in izboljšanje njenega dosega.

Generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, bi si morali prizadevati za okrepitev zgodnje razprave o pomembnih vprašanjih, povezanih z mestno razsežnostjo, v delovnih skupinah Sveta z uporabo priporočil UAEU in na osnovi medvladnega sodelovanja.

Zagotoviti je treba najboljšo uporabo znanja, ki je že bilo ustvarjeno v okviru UAEU, zato se bo spodbujalo partnerstva prve generacije, da bi še naprej podpirala proces razširjanja znanja in izkušenj, na primer kot mentorji ali dejavni partnerji v naslednji generaciji partnerstev in drugih oblikah sodelovanja; ambasadorji UAEU.

Vsebina obstoječe spletne strani (Futurium) mora ostati dostopna, da se omogoči povezava med preteklimi in prihodnjimi razpravami UAEU ter vzdržuje pregleden pretok informacij.

Vse strani, vključene v UAEU, si bodo prizadevale:

- zagotoviti nadaljnji razvoj UAEU prek namenske podpore prihodnjim partnerstvom in drugim oblikam sodelovanja v okviru UAEU;
- zagotoviti skladnost in stalnost med (trii) predsedstvi glede urbanega razvoja;
- spodbuditi obstoječa medvladna telesa za sodelovanje in odločanje (skupina za urbani razvoj (UDG) in generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj (DGUM)) za lajšanje in krepitev političnega dialoga o urbanih zadevah;
- omogočiti enako udeležbo mest vseh velikosti v UAEU;
- izboljšati usklajevanje med Teritorialno agendo 2030, nacionalnimi okviri urbane politike, UAEU in urbano razsežnostjo kohezijske politike.

.....

EVROPSKA KOMISIJA

Na osnovi razpoložljivih sredstev in ko bodo ta na voljo, si bo Evropska komisija ob pomoči Sekretariata evropske pobude za mesta prizadevala okrepani večstopenjsko sodelovanje na področju urbanega razvoja v EU:

- s povezovanjem UAEU s cikli oblikovanja politike in financiranja EU;
- s spremljanjem in ocenjevanjem partnerstev ali drugih oblik sodelovanja UAEU;
- s podpiranjem partnerstev UAEU;
- s spodbujanjem rezultatov UAEU;
- z organiziranjem foruma CITIES.

Za prihodnje izvajanje UAEU bodo partnerstva in druge oblike sodelovanja potrebovali komunikacijo, strokovno znanje, upravljanje in organizacijsko podporo. Ta podpora lahko vključuje:

- organizacijsko podporo partnerstvom in drugim oblikam sodelovanja v njihovih delovnih fazah (trajanje, število sestankov, potrebna posvetovanja, razširjanje itn.);
- zagotavljanje namenske strokovne podpore;
- zunanjo komunikacijo;
- notranjo komunikacijo ter sodelovanje znotraj in med partnerstvi in drugimi oblikami sodelovanja ter ključnimi akterji;
- spremljanje ukrepov, kadar je to primerno.

Na osnovi razpoložljivih sredstev in ko bodo ta na voljo, si bo Evropska komisija s pomočjo Sekretariata evropske pobude za mesta prizadevala podpreti medvladno sodelovanje glede urbanega razvoja na področjih, ki prinašajo EU dodano vrednost in so pomembna tako za UAEU kot za evropsko pobudo za mesta:

- zagotavljanje strokovne podpore na zahtevo političnemu dialogu, ki ga vodijo skupina za urbani razvoj in generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, na osnovi analize in sinteze razvoja urbane politike;
- podpiranje držav članic EU pri izmenjavi izkušenj v zvezi z njihovimi nacionalnimi urbanih politikami in zagotavljanje povezav s širšimi evropskimi in globalnimi cilji, zlasti s cilji trajnostnega razvoja;
- zagotavljanje strokovne podpore na zahtevo pri usklajevanju med urbano in teritorialno politiko.

.....

DRŽAVE ČLANICE EU

Skupina za urbani razvoj in generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj so idealen okvir za spodbujanje medvladnega sodelovanja in izmenjave znanja o nacionalni urbani politiki in praksi izvajanja, vključno z oblikami komuniciranja in prenosa UAEU na nacionalne ravni, uspešnimi primeri političnih pobud in orodij ter nacionalnimi okviri večstopenjskega sodelovanja pri razvoju mest. Države članice EU naj obveščajo skupino za urbani razvoj in generalne direktorje, pristojne za urbani razvoj o nacionalnih urbanih politikah, izvajanju Nove leipziške listine in dejavnostih, povezanih z UAEU, ter razpravljajo o nujnih urbanih vprašanjih in iščejo boljše rešitve na vseh ravneh upravljanja, s čimer bodo prispevale k splošni razpravi o urbanem razvoju na ravni EU.

Ustvariti bi bilo treba priložnosti za boljše proučevanje vzajemnosti in prekrivanja UAEU in Teritorialne agende 2030, zato bi morali skupina za urbani razvoj in generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj in/ali mreža kontaktnih točk za teritorialno kohezijo/generalni direktorji za teritorialno kohezijo vsaj enkrat med trio predsedstvom skupaj organizirati poseben dogodek, na primer skupno sejo, delavnico ali seminar. Medsebojne povezave med UAEU partnerstvi in drugimi oblikami sodelovanja ter pilotnimi ukrepi Teritorialne agende 2030 so lahko poseben predmet izmenjave. Prav tako bi lahko vzpostavili skupno obliko sodelovanja, zlasti v zvezi s presečnimi vprašanji, na primer glede prilagajanja podnebnju, odnosov med mestom in podeželjem ali stanovanjske problematike.

Države članice EU si bodo še naprej prizadevale dodeljevati ali namenjati svoja sredstva za nadaljnje izvajanje UAEU, partnerstev in drugih oblik sodelovanja skladno z nacionalnimi okoliščinami in priložnostmi¹:

- za organizacijo srečanj ali dogodkov UAEU v svoji državi ali regiji (npr. srečanje ali dogodek partnerstva ali drugih oblik sodelovanja);
- po potrebi za zmanjšanje jezikovnih ovir (npr. prevodi pomembnih dokumentov ali njihovih povzetkov, informacij);
- za pomoč pri izvajanju akcijskih načrtov, zlasti kadar ukrepi zadevajo nacionalno raven;
- za spodbujanje in podporo sodelovanju mest vseh velikosti v partnerstvih in drugih oblikah sodelovanja (npr. tehnična ali strokovna podpora);
- za podporo obveščanju, razširjanju in dosegu UAEU na nacionalni ali regionalni ravni, če je le mogoče prek nacionalnih kontaktnih točk in/ali drugih komunikacijskih kanalov.

Organizirati bi bilo treba redna politična srečanja na visoki ravni o urbanih vprašanjih, da bi se evropski, nacionalni in mestni voditelji lažje opredelili glede skupne agende, skupnih odgovornosti in ukrepov. Del tega procesa bi moralo biti tudi sodelovanje mest pri oblikovanju politik o urbanem razvoju skladno s partnerskim pristopom UAEU. Evropska komisija je povabljena, da to omogoči v okviru foruma CITIES.

.....

MESTNE ORGANIZACIJE

Svet evropskih občin in regij, mreža Eurocities in drugi organi, ki predstavljajo mestne oblasti na evropski in nacionalni ravni (npr. mreža Eurotowns), bodo prispevali k nadaljnjemu razvoju UAEU in izmenjavi dobrih praks ter k uporabi rezultatov ukrepov UAEU, še posebej dela partnerstev in drugih oblik sodelovanja.

.....

EVROPSKI PARLAMENT

Kot ključno predstavniško telo za urbane zadeve v Evropskem parlamentu je bila k svetovalni vlogi v procesu UAEU povabljena medskupina za urbana vprašanja. Člani in odbori Evropskega parlamenta so prav tako vabljeni, da se informirajo in spremljajo delo partnerstev in drugih oblik sodelovanja ter si izmenjujejo priporočila.

¹ Države članice EU so partnerstvom prve generacije zagotovile podporo na različne načine ter glede na njihovo zmogljivost in razpoložljivost različnih virov. Od držav članic EU se ne pričakuje, da bodo prispevale samo finančno pomoč in vsem partnerstvom ali drugim oblikam sodelovanja. Lahko gre za človeške, finančne, tehnične in druge vire.

.....

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Kot institucionalni organ EU, ki zastopa lokalne in regionalne oblasti, je Evropski odbor regij naprošen, da v okviru svojih pristojnosti zagotovi informacije in podporo naslednji generaciji partnerstev in drugim oblikam sodelovanja, sklenjenih v okviru UAEU, z dejavnostmi razširjanja, katerih cilj je vključiti v proces širši krog deležnikov.

.....

EVROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

Evropska investicijska banka ima pomembno vlogo pri financiranju naložb na področjih, ki jih pokriva UAEU, pri združevanju nepovratnih sredstev in posojil za urbane naložbe ter pri svetovanju državam članicam EU in mestom glede priprave urbanih projektov in finančnih instrumentov.

Evropska investicijska banka je povabljena, da podpre razvoj boljših pristopov financiranja v urbanem okviru prek obstoječih in novih partnerstev ter drugih oblik sodelovanja, vključno s finančnimi instrumenti.

Po potrebi naj Evropska investicijska banka v svojem pristopu do urbanega kreditiranja, združevanja nepovratnih sredstev in posojil ter svetovalnih storitev, vključno s svojimi dejavnostmi v podporo evropskemu zelenemu dogovoru in izvajanju svojega časovnega načrta podnebne banke, odraža načela in rezultate UAEU, kadar je to primerno. Pri tem je treba upoštevati tudi potrebo po podpori projektov in strategij trajnostnega razvoja mest, ne da bi pri tem ogrozili njeno finančno disciplino.

.....

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

Evropski ekonomsko-socialni odbor je kot institucionalni organ EU, ki zastopa organizirano civilno družbo (nevladne organizacije, organizacije delodajalcev in sindikate), naprošen, da v okviru svojih pristojnosti zagotovi informacije in podporo pri gospodarskih in socialnih vidikih, povezanih z UAEU, razvojem prostora ter partnerstvi naslednje generacije in drugimi oblikami sodelovanja, pripomore k razširjanju in vključevanju širokega kroga deležnikov v proces ter da dejavno sodeluje pri operativnem usmerjanju UAEU.

.....

DRUGI PARTNERJI

Program URBACT naj s svojimi dejavnostmi še naprej prispeva k prednostnim temam. S svojim strokovnim znanjem lahko zlasti prispeva k procesu upravljanja na več ravneh prek dejavnega sodelovanja URBACT mest v partnerstvih in drugih oblikah sodelovanja, kot pomemben akter v procesu UAEU prek neposrednega sodelovanja podpira delo partnerstev in drugih oblik sodelovanja z uporabo URBACT znanj in strokovnega znanja, kot tudi z iskanjem priložnosti za podporo ukrepom boljšega znanja v okviru programa URBACT IV.

II / TEHNIČNA PRIPRAVLJALNA SKUPINA URBANE AGENDE

- a. Naloga: naloga tehnične pripravljalne skupine urbane agende (UATPG) je podpirati operativno usmerjanje UAEU z zagotavljanjem tehničnih smernic in podpore skupini za urbani razvoj in generalnim direktorjem, pristojnim za urbani razvoj. Tehnična pripravljalna skupina urbane agende bo izvajala naslednje dejavnosti:
- usmerjala operativni potek dela UAEU, vključno s predhodnimi ocenami in pozivi za partnerje;
 - sledila izvajanju UAEU, njenemu spremljanju in zagotavljanju tehničnih usmeritev ter podpore partnerstvom in drugim oblikam sodelovanja;
 - izmenjavala informacije in razpravljala o dejavnostih za doseganje čim širšega kroga deležnikov, komuniciranje in razširjanje UAEU s strani različnih deležnikov;
 - podpirala rotirajoča predsedstva in Evropsko komisijo pri pripravi dokumentov, ki jih je treba predložiti skupini za urbani razvoj in generalnim direktorjem, pristojnim za urbani razvoj, v okviru strateških usmerjevalnih agend UAEU, vključno s predlogom in pregledom večletnega delovnega programa.

Generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj lahko tehnični pripravljalni skupini urbane agende naložijo dodatne naloge.

- b. Sestava: stalni člani tehnične pripravljalne skupine urbane agende so naslednji člani skupine za urbani razvoj:
- predstavniki trenutnega predsedstva;
 - predstavniki dveh preteklih predsedstev;
 - predstavniki treh prihodnjih predsedstev;
 - predstavniki Evropske komisije (DG REGIO);
 - predstavniki Evropskega odbora regij;
 - predstavniki Sveta evropskih občin in regij;
 - predstavniki mreže Eurocities.

Tehnična pripravljalna skupina urbane agende deluje kot neformalna in prilagodljiva struktura. Predsedstvo in Evropska komisija lahko sestanke tehnične pripravljalne skupine urbane agende odpreta za predstavnike drugih držav članic in institucij EU, mest in organizacij ali pa po potrebi, in če je to ustrezno, prerazporedita ključne deležnike v posebne projektne ali delovne skupine.

- c. Sestanki/potek dela: sestanke sklicujeta predsedstvo in Evropska komisija. Predlaga se, da se pred sestanki skupine za urbani razvoj in generalnih direktorjev, pristojnih za urbani razvoj skliče vsaj en sestanek tehnične pripravljalne skupine urbane agende. Poročanje o delu tehnične pripravljalne skupine urbane agende bi lahko skupini za urbani razvoj podrobneje pojasnilo vključevanje, ki je potrebno s strani članov v skupini za urbani razvoj in drugih deležnikov UAEU ali zunanjih deležnikov. Poročila s sestankov tehnične pripravljalne skupine urbane agende je treba po njihovih sestankih posredovati vsem članom v skupini za urbani razvoj.

III / SPREMLJANJE IN POROČANJE

Periodična poročila o trenutnem stanju partnerstev ali drugih oblik sodelovanja na področju boljšega pravnega urejanja, boljšega financiranja in boljšega znanja bodo predložena z manjšo

intenzivnostjo, kot je določeno v Dogovoru iz Amsterdama. Partnerstva ali druge oblike sodelovanja bi morale svoj napredek skupini za urbani razvoj predstaviti v vmesnem obdobju in ob zaključku svojega dela.

Redne izmenjave med partnerstvi in skupino za urbani razvoj bi se morale nadaljevati in okrepiti, da bi se omogočila razprava o izvajanju UAEU in preučilo dosežke njene politike. Za skladen razvoj in razmislek o spremljanju učinkov priporočil UAEU na politike EU in nacionalne urbane politike je treba spodbujati sodelovanje na več ravneh (in, kadar je to ustrezno, območjem prilagojen pristop). Skupino za urbani razvoj in generalne direktorje, pristojne za urbani razvoj je mogoče obvestiti o ovirah, s katerimi se spoprijemajo partnerstva in druge oblike sodelovanja tudi zunaj obdobja poročanja.

Izmenjave z ustreznimi odbori Evropskega parlamenta, medskupino za urbana vprašanja ter skupino za urbani razvoj in generalnimi direktorji, pristojnimi za urbani razvoj je treba organizirati skupaj.

IV / DOSEGANJE ČIM ŠIRŠEGA KROGA DELEŽNIKOV, OBVEŠČANJE IN RAZŠIRJANJE UAEU

Doseganje čim širšega kroga deležnikov, obveščanje in razširjanje UAEU se bodo izboljšali, da bi izboljšali ozaveščenost, dostopnost ter sprejemanje informacij in rezultatov UAEU za zunanje deležnike ter tudi njihovo sodelovanje in pridobivanje njihovih prispevkov. Deležniki UAEU bi morali prispevati k dejavnostim širjenja kroga dosega, obveščanja in razširjanja. Priložnosti za obveščanje in razširjanje UAEU ostajajo med Evropskim tednom regij in mest ter v času foruma CITIES.

V prihodnjem procesu UAEU bi si morali prizadevati za doseg širšega kroga mest in deležnikov na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU, da bi se izboljšale koristi partnerstev in splošni rezultati procesa UAEU.

Sodelovanje z ustreznimi deležniki UAEU (skupni raziskovalni center, Eurostat, Evropski inštitut za enakost spolov, Evropsko omrežje za opazovanje prostorskega razvoja (ESPON), Skupna programska pobuda Urbana Evropa, Evropska mreža znanja za urbana okolja (EUKN), URBACT, Evropska investicijska banka, Služba Evropskega parlamenta za raziskave, pobuda Inovativni ukrepi v mestih (UIA) itn.) je treba nadaljevati in okrepiti zaradi njihovega strokovnega in drugih oblik sodelovanja. Pri iskanju zunanjih vložkov bi morale biti dejavnosti priložnostne in prilagodljive ter se neposredno odzivati na potrebe partnerstev, drugih oblik sodelovanja ali struktur upravljanja UAEU.

NACIONALNA KONTAKTNA TOČKA

Razširjanje in obveščanje o UAEU bi morala graditi na omrežjih in strukturah za urbani razvoj, ki so na voljo na ravni EU in v vsaki državi članici EU ter jih izkoristiti skladno z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti ob upoštevanju upravnih ureditev in porazdelitve pristojnosti v vsaki državi članici EU.

S prihodnjo mrežo nacionalnih kontaktnih točk bi bilo mogoče zagotoviti priložnosti in kanale za izboljšanje splošne ozaveščenosti in vpliva UAEU, evropske pobude za mesta, programa URBACT in drugih informacij, povezanih z urbanim razvojem, na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

2.

PREDNOSTNE TEME

Še vedno velja 14 prednostnih tem UAEU: vključevanje migrantov in beguncev; kakovost zraka; revščina v mestih; stanovanja; krožno gospodarstvo; delovna mesta in veščine v lokalnem gospodarstvu; prilagajanje podnebnim spremembam (vključno z rešitvami zelene infrastrukture); energetske prehode; trajnostna raba prostora in sonaravne rešitve; urbana mobilnost; digitalni prehod; inovativna in odgovorna javna naročila; kultura in kulturna dediščina ter varnost na javnih prostorih.

Štiri teme podane v nadaljevanju, so bile dodane na seznam prednostnih tem z Ljubljanskim dogovorom na osnovi procesa soustvarjanja, ki so ga leta 2021 skupaj vodili slovensko predsedstvo, mreža Eurocities, Svet evropskih občin in regij, Evropski odbor regij in drugi deležniki v mestih. Te štiri teme so povezane z Novo leipziško listino, politikami EU, drugimi nastajajočimi trendi v razvoju mest in s potrebami mest²:

- **MESTA ENAKOSTI**

Neenakosti na osnovi lastnosti, kot so spol, starost, invalidnost, spolna usmerjenost in spolna identiteta, etnična pripadnost in priseljenjski status, ostajajo kljub napredku, ki je bil dosežen pri varovanju temeljnih in socialnih pravic državljanov. To ovira socialno vključenost, ki je pomemben del vizije EU. Poudarek bi lahko namenili izobraževanju, vključenosti na trgu dela, zagotavljanju storitev, varnosti, urbanističnem načrtovanju in projektiranju, vključno z dostopnimi in varnimi javnimi prostori.

- **HRANA**

Proizvodnja, distribucija in poraba hrane so pomembne gospodarske panoge, ki so hkrati povezane tudi z večplastnimi družbenimi in ekološkimi izzivi. Mesta so središča distribucije in porabe hrane, zato so lokalne oblasti ključni akterji v verigi preskrbe s hrano. Poudarek bi bil lahko povezan s prehransko odpornostjo in trajnostjo, pravično in trajnostno proizvodnjo, povezavami med mestom in podeželjem, lokalnimi verigami preskrbe s hrano, inovativnimi naročili ter zdravo in kakovostno hrano.

- **OZELENITEV MEST**

Mesta so v ospredju medsebojno povezanih kriz podnebnih sprememb in biotske raznovrstnosti. Srečujejo se s pogostimi poplavami, sušo, vročinskimi valovi, močnim deževjem in drugimi nevarnostmi, povezanimi s podnebjem. Trpijo zaradi vse večjega onesnaženja zraka, pomanjkanja vode in vse večje negotovosti pri oskrbi s hrano. Poudarek bi lahko namenili urbanim gozdovom in razvoju zelenih površin, zagotavljanju skladiščenja in sekvenciranja ogljika, zmanjšanju onesnaženosti zraka, čiščenju vode, zaustavitvi izgube biotske raznovrstnosti ter izboljšanju telesnega in duševnega zdravja državljanov.

- **TRAJNOSTNI TURIZEM**

Mesta se vse pogosteje spoprijemajo z vprašanji nenadzorovanega (čezmerne) turizma, ki je povzročil nenačrtovane posledice, kot so porast nizkokakovostne turistične ponudbe, spodkopavanje odpornosti sektorja in negativnih posledic za kakovost življenja v mestih.

² Opisi štirih tem so navedeni samo za ponazoritev in razpravo. Opisi ne bodo na noben način omejevali postopka predhodne ocene ali prihodnjih partnerstev.

Poudarek bi lahko namenili izzivom nenadzorovanega in nizkokakovostnega turizma, odpornosti in trajnosti turizma, vplivu na skupnost in kakovost življenja, stanovanjski problematiki, digitalizaciji sektorja in uporabi podatkov, novim zahtevam v zvezi s pandemijo covid-19 in revitalizaciji mestnih središč.

Prednostne teme, ki so jih partnerstva že raziskala, je mogoče nadalje obravnavati z drugega zornega kota, z izzivi, ki še niso bili obravnavani, s prednostnimi vprašanji, ki jih je treba dodatno raziskati ali vprašanji, ki so skupna več od štirinajstih že raziskanih tem.

Kot instrument za opredelitev prednostnih tem je mogoče uporabiti povezovalno matriko. Za mesta, države članice EU in Evropsko komisijo bi bilo koristno, da skupaj raziščejo nove prednostne teme za UAEU, tako da jih povežejo z načeli in razsežnostmi Nove leipziške listine (pravično, zeleno in produktivno mesto ter sposobnost mest za preoblikovanje za skupno dobro), prednostnimi nalogami politike EU (na primer evropski zeleni dogovor, evropski steber socialnih pravic, evropska digitalna strategija, val prenove, kohezijska politika, dolgoročna vizija za podeželska območja, novi evropski Bauhaus), Teritorialno agendo 2030, drugimi nastajajočimi trendi in pobudami v urbani politiki ter globalnimi agendami (na primer Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, Nova urbana agenda). Predlogi za nove teme morajo temeljiti na ugotovljenih potrebah mest.

Poleg iskanja novih prednostnih tem lahko povezovalna matrika pomaga pri pregledu obstoječih prednostnih tem ali sklopa tem UAEU skladno z novimi izzivi in prednostnimi nalogami ter jih revidira za prihodnje sodelovanje UAEU. Postopek revizije bi moral biti vključujoč in slediti pristopu od spodaj navzgor ter bi moral omogočiti širše sodelovanje evropskih mest in drugih deležnikov.

Postopek za določitev novih prednostnih tem UAEU ostaja skladen z Dogovorom iz Amsterdama. Generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, lahko letno pregledajo seznam prednostnih tem in zagotovijo smernice, ki temeljijo na pristopu od spodaj navzgor. Nove teme ali druge spremembe seznama prednostnih tem pregledajo in popravijo ministri, pristojni za urbani razvoj.

Presečna vprašanja bi morala še naprej krogiti dejavnosti prihodnjega večstopenjskega sodelovanja UAEU. Pregled presečnih vprašanj je treba opraviti skladno z načeli Nove leipziške listine ter politikami in prednostnimi nalogami EU sočasno s pregledom prednostnih tem v letu 2023. Za pregled je mogoče uporabiti povezovalno matriko.

3.

NAČIN DELA PARTNERSTEV IN DRUGIH OBLIK SODELOVANJA

Partnerstva ali druge oblike sodelovanja se ne oblikujejo glede na vse dogovorjene prednostne teme hkrati, ampak se vzpostavljajo po vrsti skozi celoten proces UAEU.

Vse oblike sodelovanja na več ravneh in tiste, ki vključujejo več deležnikov v okviru UAEU, je treba vzpostaviti na osnovi dobro utemeljenega predloga, ki se nanaša na že določeno prednostno temo ali sklop tem UAEU. Predlog lahko temelji na pobudi mest, regij in/ali enega ali več deležnikov UAEU.

Predlog je treba predložiti skupini za urbani razvoj in generalnim direktorjem, pristojnim za urbani razvoj. Slednji se lahko odločijo za izvedbo predhodne ocene na osnovi predloga, ki mu sledi javni poziv za partnerje.

I / PREDHODNA OCENA

Glavni cilj predhodne ocene je omogočiti uporabo pragmatičnega in učinkovitega pristopa, usmerjenega v rezultate, katerega namen je povečati učinek prihodnjih rezultatov UAEU.

S predhodno oceno bo preučen predlog, kar bo prispevalo k boljši osredotočenosti, časovnemu okviru in dejavnostim sodelovanja na več ravneh ter zagotovilo ustrezno raven vsebinskega in postopkovnega strokovnega znanja partnerjev. Ob tem pa bi morala biti še vedno omogočena prilagodljivost pri delu in sprejemanju odločitev partnerstev skladno z duhom UAEU.

Namen predhodne ocene je:

- zagotoviti ustreznost in osredotočenost teme v okviru politike in v regulativnem okviru;
- usmerjati in olajšati delo partnerstva v fazah pregleda stanja in pripravljanih ukrepov;
- zagotoviti ustrezno raven strokovnega znanja partnerjev v partnerstvu;
- optimizirati potek dela v partnerstvu.

.....

VSEBINA OCENE

Predhodna ocena predlagane teme bo izvedena skladno z vrsto meril, izbranih za ugotavljanje njene ustreznosti v smislu obsega in časovne razporeditve. Merila vključujejo:

1. upravljanje na več ravneh;
2. politično okolje;
3. zakonodajno okolje;
4. ugotovljene obstoječe vrzeli in priporočila;
5. trende in dokaze o mestih EU.

V drugem delu morajo ugotovitve in priporočila, ki temeljijo na dodatnih raziskavah in analizah, podati naslednje elemente:

- podati priporočila za pomoč pri razlagi in osredotočanju na vsebinski obseg predlagane teme;
- določiti najprimernejšo obliko sodelovanja na več ravneh (partnerstvo ali druge oblike sodelovanja);
- predlagati časovni okvir za uspešno izvedbo;
- določiti predlagano vrsto strokovnega znanja članov;
- določiti morebitne institucije ali deležnike, pomembne za problematiko teme in povezane z njo, ki bi jih vključili v vzpostavitev sodelovanja na več ravneh;
- določiti vrsto podpore, ki je potrebna za izvedbo;
- oceniti možnosti partnerstva in drugih oblik sodelovanja.

PRIČAKOVANI REZULTATI

Končno poročilo bo dalo podrobno oceno glede na predlagana merila in priporočila. Rezultati bodo uporabljeni kot:

- prispevek za javne pozive za partnerje;
- predlogi za najprimernejše oblike in okvir pogojev, ki jih je treba izpolniti za uspešno izvedbo sodelovanja na več ravneh (strokovne izkušnje, vrsta partnerjev itn.);
- predlogi glede institucij, ki bi se lahko vključile in zagotovitev sodelovanja ustreznih deležnikov (generalni direktorati Evropske komisije, ustrezna nacionalna ministrstva, druge organizacije);
- smernice za partnerstvo za faze ugotavljanja stanja in pripravljanih ukrepov po načinu dela partnerstev kot v delovnem programu UAEU (2016);
- predlogi za vrsto podpore sodelovanju na več ravneh, ko bo to vzpostavljeno.

ODGOVORNOST IN POSTOPEK

Države članice EU in Evropska komisija so odgovorne za skupno izvedbo predhodne ocene.

Tehnična pripravljalna skupina urbane agende bi morala pripravo predhodne ocene usmerjati ob dejavnem vključevanju skupine za urbani razvoj in strokovni podpori, da bi bila izvedba predhodne ocene odprta postopek sodelovanja. Po potrebi se lahko tehnična pripravljalna skupina urbane agende posvetuje s predlagatelji novega partnerstva.

Na zahtevo bi moral biti za strokovno podporo pri izvedbi predhodne ocene na razpolago sekretariat evropske pobude za mesta, kadar je to ustrezno.

ČAS IN TRAJANJE

Postopek predhodne ocene se začne s sklepom generalnih direktorjev, pristojnih za urbani razvoj, in se izvede pred javnim razpisom za partnerje.

Predhodno oceno je treba izvesti v šestih mesecih od imenovanja strokovnjaka. Če predhodna ocena ni končana pravočasno, se lahko postopek izbire partnerjev ter delo partnerstva in drugih oblik sodelovanja začne na osnovi sklepa generalnih direktorjev, pristojnih za urbani razvoj.

Ker gre za nov preizkusni korak, bi bile v prihodnosti mogoče prilagoditve glede na izkušnje in povratne informacije o tem novem postopku.

II / IZBIRA PARTNERJEV

Nenehno je treba skrbeti za uravnoteženo sestavo partnerstev in drugih oblik sodelovanja v smislu geografskega in institucionalnega ravnovesja med predstavniki Komisije, držav članic EU, mestnih oblasti in drugih deležnikov. Zagotoviti je treba uravnoteženo in ustrezno zastopnost mestnih oblasti vseh velikosti, da se upošteva bogata raznolikost mestne in regionalne strukture v Evropi. Priporoča se, da je vsaj en koordinator partnerstva ali drugih oblik sodelovanja mestna oblast.

Izbira partnerjev, ki zastopajo mestne oblasti, bo temeljila na javnem pozivu za prijavo interesa³. Mreža Eurocities in Svet evropskih občin in regij lahko še vedno imenujeta po enega predstavnika sekretariata svoje organizacije.

Izbira partnerjev, ki zastopajo države članice EU, bo še naprej temeljila na predlogih imenovanj držav članic. Predlogi imenovanj bi morali biti usmerjeni na ustrezne nacionalne institucije, kot je predlagano v predhodni oceni.

Izbira članov, ki zastopajo druge deležnike, bi morala odslej temeljiti tudi na priporočilih predhodne ocene, kar pomeni, da bo v prihodnje mogoče slediti postopku imenovanja, kot ga določa način dela partnerstev (delovni program UAEU, 2016).

Merila za izbor partnerjev morajo biti jasna in del javnega poziva. Predlagana merila za partnerje so strokovno znanje, usposobljenost in motiviranost na osnovi rezultatov predhodne ocene, vendar se upoštevajo tudi vsi spodnji vidiki:

- zanimanje partnerja za sodelovanje;
- zavezanost partnerja za dejavno sodelovanje;
- sposobnost in pripravljenost partnerja, da za to nameni sredstva;
- izkušnje in ustrezno strokovno znanje partnerja o temi (povezava s predhodno oceno);
- sposobnost partnerja za povezovanje (npr. članstvo v mrežah, organizacijah);
- pripravljenost partnerja za pomoč pri razpravi o temi in v partnerstvu na svojem ozemlju (lokalna, regionalna, nacionalna raven);
- geografsko uravnotežena sestava partnerstva;
- uravnotežena zastopnost mestnih oblasti vseh velikosti v partnerstvu.

Za dejavnejše sodelovanje malih in srednje velikih mest bi se lahko med javnim razpisom uporabila prilagojena merila:

- pripravljenost partnerja za sodelovanje pri tehničnem delu z lastnimi sredstvi ne bi smela biti prevladujoče merilo (za mala in srednje velika mesta bi morala biti po potrebi na voljo dodatna podpora Evropske komisije in držav članic EU);
- zadoščati bi morala pripravljenost partnerja z izkušnjami in strokovnim znanjem za sodelovanje pri enem posameznem vidiku obravnavane teme.

Če mestne oblasti malih in srednje velikih mest na javnem pozivu niso izbrane, lahko sledi imenovanje malih ali srednje velikih mestnih oblasti. Imenovanja lahko generalnim direktorjem, pristojnim za urbani razvoj predlagajo države članice EU, Evropski odbor regij in URBACT (po odobritvi nadzornega odbora). Predlagatelj mora predstaviti in pojasniti, da ima imenovan mestni organ strokovno znanje, sposobnosti in zanimanje za dejavno sodelovanje v partnerstvu. S predlaganega seznama lahko generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, izberejo največ dva dodatna partnerja.

³ Na javni poziv se lahko prijavijo tudi regije, partnerske države, mestni konzorciji ali državne krovne mestne organizacije in so izbrani kot partnerji v partnerstvu namesto mestnih oblasti (kot je bilo mogoče predlagati imenovanje na podlagi delovnega programa UAEU (2016)).

Generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, se odločijo za začetek javnega poziva za partnerje in predstavljajo organ odločanja v izbirnem postopku, ki sledi.

Pozive usmerja tehnična pripravljalna skupina urbane agende v tesnem sodelovanju s skupino za urbani razvoj.

Za razširjanje objave poziva je treba uporabiti mrežo članov skupine za urbani razvoj in nacionalnih kontaktnih točk, če obstajajo, ter druge možne komunikacijske kanale.

Ob morebitni institucionalni spremembi v okviru partnerstva ali drugih oblik sodelovanja koordinatorji obvestijo generalne direktorje, pristojne za urbani razvoj.

III / DRUGE OBLIKE SODELOVANJA

Kadar je potreben podrobnejši in ciljno usmerjen pristop, ko urbana tema na primer zahteva hitrejši odziv, ciljno usmerjen ali poseben poudarek glede enega stebra UAEU in/ali vprašanja ali težave, je poleg partnerstev mogoče uporabiti druge oblike sodelovanja, ki ponujajo več možnosti pri večstopenjskem sodelovanju, ki vključuje več deležnikov, v okviru UAEU.

Operativni okvir drugih oblik sodelovanja mora ostati omejen in prilagodljiv, tako da obstaja prostor za inovacije in eksperimentiranje:

- Druga oblika sodelovanja se začne na osnovi utemeljenega predloga, predloženega skupini za urbani razvoj ali generalnim direktorjem, pristojnim za urbani razvoj, ki pojasni tudi, zakaj je druga oblika sodelovanja primernejša od partnerstva. Če je to potrebno, lahko generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, začnejo postopek predhodne ocene v zvezi s posredovanim predlogom. Vzpostavitev druge oblike sodelovanja lahko temelji tudi na priporočilu predhodne ocene.
- Druga oblika sodelovanja mora obravnavati posebno vprašanje, en steber UAEU, sklop tem ali presečno vprašanje. Področje mora biti povezano z ukrepi, potrebnimi na ravni EU, nacionalni, regionalni ali lokalni ravni in mora poudarjati prednosti sodelovanja na več ravneh.
- Priporočen časovni okvir za delovanje druge oblike sodelovanja je krajši od 18 mesecev, vendar ne sme biti daljši od treh let.
- Organizacija članstva v drugih oblikah sodelovanja lahko sledi imenovanju mestnih oblasti in drugih, kot je navedeno v delovnem programu UAEU (2016), ali pa se na osnovi odločitve generalnih direktorjev, pristojnih za urbani razvoj, razpiše javni poziv.
- Priporoča se, da je v drugih oblikah sodelovanja manj kot 15 članov. Člani morajo izkazovati visoko raven strokovnega znanja, sposobnosti in zanimanje za sodelovanje ob upoštevanju geografskega in institucionalnega ravnovesja ter ravnovesja glede velikosti.
- V drugi obliki sodelovanja mora delovati koordinator, ki ga izberejo člani po vzpostavitvi sodelovanja. Priporočeno je, da je koordinator mestna oblast.
- Vloga partnerjev je enaka kot velja za člane partnerstev in je opredeljena v Dogovoru iz Amsterdama in delovnem programu UAEU (2016).
- Pričakovani rezultati so konkretna priporočila, predlogi, orodja ali ukrepi v zvezi z obravnavanimi vprašanji.

- Druge oblike sodelovanja bi lahko izkoristile priložnostno podporo Sekretariata evropske pobude za mesta. Vse sodelujoče strani bi morale prispevati skladno z razpoložljivimi viri.

Generalni direktorji, pristojni za urbani razvoj, imajo pooblastilo za vzpostavljanje drugih oblik sodelovanja in za dogovor o članih v drugih oblikah sodelovanja.

IV / PODPORA PARTNERSTVOM IN DRUGIM OBLIKAM SODELOVANJA

Organizacijske dejavnike, ki zahtevajo podporo, je treba opredeliti v začetni fazi s predhodno oceno vsakega partnerstva in druge oblike sodelovanja. Takšno podporo bi morale zagotoviti vse sodelujoče strani skladno s svojimi zavezami, vlogami in razpoložljivimi viri.

Zahteve za tehnično podporo partnerstvom in drugim oblikam sodelovanja:

- zagotavljanje predlog akcijskih načrtov, vzpostavitev metode posvetovanja za osnutek akcijskega načrta in omogočanje poročanja skupini za urbani razvoj in generalnim direktorjem, pristojnim za urbani razvoj;
- vzdrževanje spletne strani in komunikacije v družbenih omrežjih za spremljanje partnerstev in drugih oblik sodelovanja;
- zagotavljanje ustrezne strokovne podpore v sodelovanju s partnerstvom in drugimi oblikami sodelovanja;
- zagotavljanje posebne podpore v opredeljenih primerih, na primer v zvezi z malimi in srednje velikimi mesti ali ogroženimi mesti, da se zagotovi sodelovanje članov v partnerstvu in drugih oblikah sodelovanja;
- organiziranje letnih sestankov koordinatorjev in, če je to potrebno, vodij ukrepov (CALM).

Drugi elementi tehnične podpore, ki jih lahko zahtevajo partnerstva:

- prevod dokončanih akcijskih načrtov v uradni jezik, če to organizira posamezna država članica EU;
- pozivi za prispevke in ovrednotenja;
- administrativna podpora partnerstvom in drugim oblikam sodelovanja;
- podpora dejavnostim obveščanja in doseganja širšega kroga deležnikov, kot so:
 - zagotavljanje vizualne podobe UAEU in ustreznih gradiv, ki jih bodo uporabljala partnerstva in druge oblike sodelovanja;
 - gostovanje spletnih seminarjev in spletne dejavnosti doseganja širšega kroga deležnikov;
 - ankete in medsebojni strokovni pregledi;
- študije primerov.

Izdalo:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

